
Et paradigmeskifte i forståelsen av drift og bygging av sykehus?

AKTUELT I FORENINGEN

SVERRE VIGELAND LERUM

sverre.lerum@legeforeningen.no

Samfunnspolitisk avdeling

Høsten 2019 skal regjeringen legge frem ny nasjonal helse- og sykehusplan. I disse dager henter Helse- og omsorgsdepartementet inn innspillene og utarbeider innholdet.

Geir Godager. Foto: UiO

– Disse planene er viktige, det er her retning og premisser for hele helsetjenesten stakes ut, sier Christian Grimsgaard.

Grimsgaard som er konserntillitsvalgt for Akademikerne i Helse Sør-Øst, var en av innlederne under Legeforeningens årlige lederseminar i januar der ny nasjonal helse- og sykehusplan var et sentralt tema.

Legeforeningen har i løpet av høsten 2018 og utover nyåret 2019 arbeidet med innspill til helse- og sykehusplanen og har blant annet engasjert *Helseøkonomisk Analyse* for å ha alternative framskrivinger overfor myndighetene.

Blant innlederne på seminaret var også en av forfatterne bak rapporten om alternative framskrivinger, Geir Godager. Han er samfunnsøkonom og førsteamanuensis ved Universitetet i Oslo, Avdeling for helseledelse og

Har vakt reaksjoner

Selv om Nasjonal helse- og sykehusplan ikke blir lagt fram før til høsten har forarbeidene til planen allerede vakt reaksjoner. Oslo kommune har blant annet reagert på utviklingsplanen til Helse Sør-Øst som introduserte «integreerte tjenester» som skulle føre til kommunal avlastning av sykehus tilsvarende over 105 000 liggedager. Frem til nå har det særlig vært slike framskrivinger som har vært sentrale i arbeidene. Hva vil fremtiden bringe, og hvordan kan en best mulig forberede seg på den?

Christian Grimsgaard. Foto: Legeforeningen

– Skal vi ha samme tjenester som i dag i 2040 vil vi trenge 34 prosent mere helsetjenester, påpekte Godager.

Han la til: Det er mye usikkerhet knyttet til fremskrivinger. Vi vet ikke hvordan teknologi vil slå ut, og det er usikkert om det kommer en pandemi eller mer utbredt antibiotikaresistens.

Godager kunne likevel slå fast at de som er 80 år i 2040 allerede er født.

– Det er mange usikkerhetsfaktorer, men befolkningsutviklingen er blant de mest sikre. Når det blir flere eldre, blir det økt behov for helsetjenester.

Hvordan skal denne behovsveksten møtes? spurte han.

I Godagers foredrag var ett av hovedspørsmålene om det er riktig balanse mellom kapital, som antall senger, og antall helsepersonell ved norske sykehus.

– Det blir flere og flere leger, men de får færre verktøy å bruke på sykehusene.

Godager viste til at vi ikke lenger har billett-konduktør på trikken, og heller ingen som sitter i bomstasjonene. Vi må også scanne varene selv i butikken. I andre bransjer investerer man mer i «verktøyene» som er i bruk, istedenfor å ansette flere, og, om alle forskere, etterlyste han mer forskning om det er en ideell balanse mellom kapital og personell i norske sykehus i dag.

Bedre tilrettelegging

Foruten Godager innledet også Nicolai Møkleby, leder for analyseenheten i Helse Sør-Øst. Han fortalte hva Helse Sør-Øst ser som viktigst i tiden som kommer.

Nicolai Møkleby. Foto: Oslo universitetssykehus

Møkleby var blant annet opptatt av om helsepersonellet brukte tiden sin riktig. «Ta tiden tilbake» er et av hovedsatsingsområdene til Helse Sør-Øst. Blant eksemplene Møkleby trakk frem var hva som skjedde når en lege fikk tilgang på to behandlingsrom istedenfor ett, for eksempel knyttet til koloskopi.

Han stilte også spørsmål ved om bygg, kontorer og sengeposter var hensiktsmessig plassert overfor hverandre på sykehus. Han var opptatt av de over 9 millioner konsultasjonene i spesialisthelsetjenesten, og begrensningene i merkantil støtte, både personell og IKT-støtte, til å håndtere dem så godt som mulig.

– Kunne disse tingene vært håndtert bedre? spurte Møkleby retorisk.

Christian Grimsgaard representerte de ansattes stemme blant innlederne.

– Vi må se på pasientbehandling per ansatt, ikke per poliklinikkrom, slik en har gjort frem til nå, sa Grimsgaard, og var her helt i tråd med innspillene fra Møkleby.

Også Grimsgaard etterlyste et nytt fokus i planlegging av sykehus, sykehusdrift, og bedre tilrettelegging for ansatte.

– Det er kø til dikteringsstasjonene. Sånn kan vi ikke ha det, sa han.

Stemmene fra akademia, Helse Sør-Øst og Legeforeningen var overraskende samstemte på seminaret. Alle var opptatt av behovet for å se nærmere på effektene ved å legge bedre til rette for helsepersonell og leger. Kan nasjonal helse- og sykehusplan føre til et slikt paradigmeskifte i forståelsen av drift og bygging av sykehus?

Ved Legeforeningens årlige lederseminar samles lederne for de over 90 organisasjonsleddene i foreningen. Seminaret er en møteplass hvor engasjerte og talføre medlemmer i Legeforeningen utfolder seg.

Publisert: 11. mars 2019. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. juni 2026.